

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 3 marca 2016 r.

DOLiS/DEC-168/16/14291,14295

dot. DOLiS- [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. 2012 r. poz. 270 ze zm.) w zw. z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 23 ze zm.) oraz art. 43 ust. 2 w zw. z art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. 2015 r. poz. 2135 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Księdza Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...] na decyzję organu z dnia 7 stycznia 2016 r. (znak: DOLiS/DEC-3/16/573,576) w przedmiocie zaniechania obowiązku uaktualnienia danych osobowych D.B. [...] zawartych w księdze chrztów przez Księdza Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...]

- 1) uchylam zaskarżoną decyzję z dnia 7 stycznia 2016 r. (znak: DOLiS/DEC-3/16/ 573, 576) oraz poprzedzającą ją decyzję z dnia 7 października 2015r. (znak: DOLiS/DEC-808/15/90109,90114),**
- 2) umarzam postępowanie w całości.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana D.B., zwanego dalej Skarżącym, na zaniechanie obowiązku uaktualnienia jego danych osobowych zawartych w księdze chrztów przez chrztów przez Księdza Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej p.w. [...],zwanego dalej również Proboszczem Parafii.

Skarżący zarzucił Proboszczowi Parafii, iż mimo złożenia przez niego oświadczenia woli o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego nie została o tym fakcie zamieszczona stosowna adnotacja

w księdze chrztów, w związku z czym wniósł do Generalnego Inspektora o nakazanie w drodze decyzji administracyjnej Proboszczowi Parafii uaktualnienia jego danych osobowych, jak również o przesłanie mu potwierdzenia powyższej aktualizacji.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (dalej: Generalny Inspektor lub GIODO) ustalił, co następuje.

1. Skarżący pismem z dnia [...] listopada 2014 r. skierował do Proboszcza ww. Parafii oświadczenie, o treści: „[n]a podstawie art. 60 Kodeksu cywilnego, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (...) oświadczam, że nie należę do Kościoła rzymskokatolickiego. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych proszę Księdza, jako administratora moich danych osobowych o ich uaktualnienie w Księdze chrztu, poprzez naniesienie adnotacji >>*Nie należy do Kościoła rzymskokatolickiego – oświadczenie z dnia [...]11.2014*<<. Równocześnie proszę o usunięcie wszelkich danych dotyczących mojej osoby w rejestrach administrowanych przez Księdza i inne podmioty Kościoła. Wszędzie tam, gdzie zachowanie moich danych jest konieczne ze względów archiwalnych, proszę o zamieszczenia adnotacji o podanym bliżej brzmieniu. Proszę o przesłanie jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższą adnotacją oraz pełnej informacji na temat przetwarzania pozostałych danych dotyczących mojej osoby”.
2. W wyjaśnieniach złożonych Generalnemu Inspektorowi Ksiądz Proboszcz wskazał, iż cyt.: „1) W Księdze ochrzczonych parafii p.w. [...] za rok [...], został zapisany chrzest D.B., (...) w kościele w J. , który wówczas należała do tutejszej parafii. Powyższy zapis został dokonany zgodnie z zapisem kanonu 777 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 r., obowiązującego wówczas w Kościele Katolickim. Dane Skarżącego są przechowywane wyłącznie w celu wykonywania zadań statutowych Kościoła Katolickiego w oparciu o art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych. O konieczności przechowywania takich danych stanowi również kan. 535 Kodeksu Prawa Kanonicznego. 2) Do parafii wpłynęło pismo D.B. z dnia [...] listopada 2014 r., zawierające >>oświadczenie woli z wnioskiem o naniesienie adnotacji o wystąpieniu z Kościoła katolickiego oraz żądaniem przesłania jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższym sprostowaniem. W odpowiedzi z dnia [...] lutego 2015 r. wskazałem Skarżącemu właściwy tryb postępowania sprawie wystąpienia z Kościoła Katolickiego w oparciu o przepisy wykonawcze o charakterze duszpasterskim przyjęte przez Konferencję Episkopatu Polski >>Zasady postępowania w sprawie apostazji dokonanej poprzez formalny akt wystąpienia z Kościoła<< z dnia [...] września 2008 r. (...) 3) Jak wyżej wskazano, Parafia Rzymskokatolicka p.w. [...] jest parafią chrztu D.B.. Nie mieszka on obecnie na terenie parafii i świetle prawa kościelnego nie jest tutejszym parafianinem”.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Generalny Inspektor dnia 7 października 2015r. (znak: DOLiS/DEC-808/15/90109, 90114), mocą której nakazał Proboszczowi, przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Skarżącego,

polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem, zawartym w jej „Oświadczeniu woli” z dnia [...] listopada 2014 r.

W dniu [...] lutego 2016 r. do Biura GODO wpłynęła skarga Proboszcza Parafii na ww. decyzję GODO z dnia 7 października 2015r. i utrzymującą ją w mocy decyzję z dnia 7 stycznia 2016 r.

W ustawowym terminie Proboszcz Parafii złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej ww. decyzją.

Proboszcz, w ramach powyższego wniosku, zarzucił zaskarżonej decyzji, iż:

- 1) nie zawiera w swej treści wskazania faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł oraz przyczyn i powodów, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej - w szczególności organ miał nie wskazać, dlaczego odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wyjaśnieniom Proboszcza,
- 2) Generalny Inspektor przyjął w jej treści, że jeżeli księga chrztów zawiera informacje o wystąpieniu z Kościoła, to oznacza, że stanowi ona dwa zbiory danych, tj. zbiór osób należących do Kościoła jak i zbiór osób nienależących do Kościoła., co pozostaje w sprzeczności z ustawową definicją zbioru danych, tym samym uznając treść wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 marca 2013 r. (sygn. akt I OSK 932/12) za sprzeczną z ustawą o ochronie danych osobowych,
- 3) organ nie wskazał w jej treści podstawy prawnej, w oparciu o którą może on określać, kto należy lub kto nie należy do Kościoła,
- 4) nie respektuje ona przepisów prawa kościelnego w przedmiotowej sprawie,
- 5) błędnie wskazuje, że również w przypadku Kościoła Katolickiego wolność wyznania nie może zostać ograniczona jego wewnętrznymi przepisami, w oparciu o art. 2 pkt 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. poz. 1965 z późn. zm.),
- 6) powołuje się na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 października 2013 r. (sygn. akt I OSK 129/13), którego uzasadnienie pozostaje, w ocenie Proboszcza, sprzeczne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 78, poz. 483)

Po powtórny raz rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeanalizowaniu wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

Skarga Proboszcza Parafii zasługuje na uwzględnienie w całości.

Generalny Inspektor prowadzi postępowanie w oparciu o przepisy prawa powszechnie obowiązującego i to właśnie one, jako podstawa prawna, wyznaczają organowi granice, w zakresie których może on orzekać. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 ze zm.) [zwana dalej: u.o.d.o.]. Artykuł 12 pkt 2 u.o.d.o. wskazuje, że jednym z zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych.

Zgodnie z treścią przepisu art. 43 ust. 2 u.o.d.o. w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl zaś art. 43 ust. 1 pkt 3 u.o.d.o. z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Należy zauważyć, że Kościół Rzymskokatolicki jest instytucją o uregulowanej sytuacji prawnej, unormowanej m. in. w Konstytucji RP w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust. 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5). Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.), Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1520/13 „punktem wyjścia do zajęcia przez GODO stanowiska, co do przynależności Skarżącego do Kościoła Katolickiego, powinno być prawo wewnętrzne Kościoła. Wynika to wprost z art. 5 Konkordatu oraz z zasady autonomii kościołów przewidzianej w art. 25 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 9 Europejskiej Konwencji, a także z normy ustrojowej zawartej w art. 25 ust. 4 Konstytucji RP”. Ponadto w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2015 r. (sygn. akt II: SA/Wa 847/14) podkreślono, iż cyt.: „(...) w sytuacji, gdy zagadnienie wystąpienia z Kościoła Katolickiego jest jedną z przesłanek wykonywania kompetencji przez organ administracji publicznej, to organ ten ustala przynależność do Kościoła wyłącznie w oparciu o dowody przedstawione przez stronę kościelną, w tym przede wszystkim na podstawie aktu chrztu z dokonaną adnotacją o wystąpieniu z Kościoła. Ustalanie tego faktu z powołaniem się na inne dowody jest niedopuszczalne. Nie jest przy tym wystarczające odwołanie się do oświadczenia danej osoby o woli wystąpienia z Kościoła, a sprawy sporne na tym tle są

sprawami kościelnymi, które winny być rozstrzygane na zasadach i w trybie określonych przez prawo kościelne”. Dodatkowo ten sam Sąd w wyroku z dnia 24 listopada 2015 r. (sygn. akt: II SA/Wa 324/15) podniósł, że: „Do czasu wyczerpania procedur kościelnych w zakresie apostazji, prawo świeckie zdaniem Sądu doznaje <<swoistego czasowego zawieszenia>>. Prawo kościelne w zakresie wystąpienia z Kościoła Katolickiego stanowi bowiem *lex specialis* i znajduje w tym przedmiocie pierwszeństwo w zastosowaniu”.

Analiza w/w przepisów prawa, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów administracyjnych, prowadzi do wniosku, że decydującym w niniejszym postępowaniu jest to, czy GODO ma uprawnienia do wydawania decyzji nakazujących aktualizację danych w Księgach Chrztu. Z przytoczonego powyżej art. 43 ust. 2 u.o.d.o. wynika brak kompetencji GODO do wydawania decyzji związanych z rozpatrywaniem skarg w zakresie danych osobowych przetwarzanych w zbiorach, o których mowa w pkt 3 ust. 1 tego artykułu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prowadząc postępowanie administracyjne, dokonał oceny całego zebranego materiału dowodowego. W toku postępowania Proboszcz Parafii wypowiedział się co do statusu Skarżącego w świetle prawa wewnętrznego Kościoła oraz w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że Skarżący nie dopełnił wewnętrznej procedury wystąpienia z Kościoła Katolickiego, o której to został poinformowany pismem z dnia [...] lutego 2015 r. Ponadto, Skarżący w treści skargi podniósł, że jedynym działaniem jakie podjął w celu wystąpienia z w/w wspólnoty było złożenie Proboszczowi Parafii pisemnego oświadczenia woli z dnia [...] listopada 2014 r. GODO po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdził, iż w zaistniałej sytuacji nie mogą być zastosowane przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 43 ust. 2 u.o.d.o. organowi nie przysługują uprawnienia do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w ramach art. 18 u.o.d.o. w stosunku do osób należących do kościołów i związków wyznaniowych. W związku z brakiem możliwości zastosowania art. 18 u.o.d.o. w zaistniałym stanie faktycznym należy umorzyć postępowanie. W tym miejscu wskazać należy, że GODO nie ma podstaw do weryfikacji procedury występowania z Kościoła Katolickiego, ponieważ przepisy powszechnie obowiązujące nie dają mu tego rodzaju kompetencji, na co wskazuje przywołany powyżej art. 2 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do postanowień art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.) [zwanej dalej: Kpa], gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Przedmiot postępowania wiąże się ze stosowaniem przez organ publiczny przepisów materialnego prawa administracyjnego. W doktrynie wskazuje się, że cyt.: „bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 § 1 kpa, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem

administracyjnym.” (B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, C.H.Beck, Warszawa 2006, s. 489).

Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 Kpa, zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, nie ma bowiem w sytuacji zaistnienia tej przesłanki podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

Zgodnie z art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.) organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zostało zaskarżone, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. Uwzględniając skargę, organ stwierdza jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. W niniejszej sprawie organ, po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego stwierdził, że jego działanie miało miejsce bez podstawy prawnej, jako że nie był on uprawniony do wydania w niniejszej sprawie merytorycznego rozstrzygnięcia. Z tego też powodu Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uchylił wydaną decyzję z dnia 7 października 2015r. (znak: DOLiS/DEC-808/15/90109,90114), wydając w trybie w/w artykułu niniejszą nową decyzję, uchylając w niej decyzję z dnia 7 stycznia 2016 r. (znak: DOLiS/DEC-3/16/573,576). W związku z powyższym GODO rozstrzygnął jak na wstępie, uchylając zaskarżone decyzje oraz umarzając postępowanie prowadzone z wniosku Skarżącego o nakazanie Proboszczowi Parafii aktualizacji jego danych osobowych w Księdze Chrztałów.

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 i art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 13 § 2 oraz art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.) od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).